

Norske Lakseelvers arbeidsplan for 2008 og 2009

vedtatt av årsmøtet i Stavanger 29. - 30. mars 2008.

1. Arbeide for medlemsvassdragene

Norske Lakseelver er til for medlemmene og skal, så langt det lar seg gjøre, hjelpe det enkelte medlemslag og enkeltmedlemmer i saker der de har behov for bistand og rådgivning. Dette gjelder både saker hvor et medlem er i konflikt med myndighetene eller andre samfunnsinteresser og interne saker i et elveeierlag.

2. Flere medlemmer

Norske Lakseelver representerer i dag ca 7000 fiskerettshavere i 68 lakseførende vassdrag. I 2007 ble 65 % av den elvefangede laksen og 42 % av den elvefangede sjøauren fanget i medlemmenes vassdrag. Styret og daglig leder skal jobbe for at flere elveeierlag og fiskerettshavere melder seg inn i Norske Lakseelver. For at Norske Lakseelver skal kunne fremme fiskerettshavernes interesser med tyngde overfor myndigheter, politikere og andre samfunnsinteresser, trenger organisasjonen bred oppslutning fra fiskerettshaverne og et solid økonomisk fundament. Flere medlemmer gir organisasjonen både økt tyngde og styrket økonomi.

3. Synliggjøre aktiviteten

Styret og daglig leder skal synliggjøre organisasjonens aktivitet både overfor egne medlemmer og andre samfunnsinteresser. I forhold til medlemmene vil dette i første rekke skje gjennom informasjon jevnlig oppdatering av organisasjonens internetsider samt nyhetsbrev som sendes formennene i lagene.

Styret og daglig leder skal jobbe for at Norske Lakseelver synes i media og får omtale av de sakene organisasjonen jobber med. Norske Lakseelver skal, så langt ressurser og økonomi tillater det, være representert på aktuelle fagkonferanser og møter.

4. Bevare og styrke fiskestammene og deres leveområder

For at rettighetshaverne skal kunne høste av fiskestammene og utvikle et tilrettelagt sportsfiske, må fiskestammene og deres leveområder bevares og styrkes. Dette prinsippet er grunnleggende i rettighetshavernes forvalteransvar for de ville stammene av laks, sjøaure og sjørøye.

Norske Lakseelver skal herunder fokusere på:

- a. Bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Målet er å øke Stortingets årlige bevilgninger til et nivå som gjør det mulig å følge handlingsplanen for bekjempelse av parasitten. For å unngå smitte til nye vassdrag ønsker Norske Lakseelver innskjerping av gjeldende regelverk for blant annet padling/rafting i gyrosmittede vassdrag. Norske Lakseelver skal være en pådriver for å få egne og andre vassdrag til å etablere ordninger for desinfisering av fiskeutstyr og båter.
- b. Bekjempelse av lakselus og rømt oppdrettslaks. Norske Lakseelver skal arbeide i forhold til oppdrettsnæring, myndigheter og andre interesseorganisasjoner for å redusere problemene som lakselus og rømt oppdrettsfisk påfører de ville stammene av laks, sjøaure og sjørøye. Bruk av steril fisk, merking av fisk, utvikling av sikrere anlegg og synkroniserte våravlusninger er blant kravene vi stiller oppdrettsnæringen. I tillegg må Mattilsynet innføre tak for maksimalt tillatt volumproduksjon av laks og ørret i fjorder med lakselusproblemer, som f.eks Hardangerfjorden. Dette

produksjonstaket må reduseres dersom oppdrettsnæringen ikke klarer å holde mengden lakselus på et nivå som ikke skader villfiskbestandene. Målet er at lakselus og rømt oppdrettslaks ikke skal utgjøre noen trussel for de ville laksestammene.

- c. Nasjonale laksevassdrag og laksefjorder. Norske Lakseelver skal arbeide for at de opprettede nasjonale laksevassdragene og laksefjordene får et innhold som gir disse laksestammene økt beskyttelse og at myndighetene aktivt bidrar til å fjerne tapsfaktorer i tilknytning til disse laksestammene. Laget skal videre arbeide for å bekjempe trusler utenfor grensene for de nasjonale laksefjordene. Norske Lakseelver skal arbeide for et forbud mot torskeoppdrett i nasjonale laksefjorder.
- d. Kalking – Norske Lakseelver skal arbeide for at Stortinget bevilger midler til å kalke lakseførende vassdrag i henhold til handlingsplanen for kalking av vassdrag i Norge – 2004 – 2010. Reduksjon i bevilgningene i forhold til handlingsplanen p.g.a. redusert tilførsel av sur nedbør skal i tilfelle kun skje ut fra en omforent faglig vurdering.
- e. Vassdragsregulering og fysiske inngrep i vassdrag som svekker de ville laksestammene. Norske Lakseelver skal arbeide for at vassdragsreguleringer og andre fysiske inngrep i vassdrag utføres på en slik måte at de ikke påfører de ville laksestammene tap. Dersom det allikevel blir gjennomført slike tiltak, skal Norske Lakseelver arbeide for at det innføres kompensasjonsordninger (habitatforbedring, fisketrapper og fiskeutsettinger) som skal kompensere for skaden. Vi står nå foran en rekke revisjoner av konsesjonsvilkår i regulerte vassdrag. Enkelte elveeierlag har samlet erfaring og kompetanse etter prosesser mot regulanter og vassdragsmyndighetene. Norske Lakseelver har opprettet en faggruppe for laks og vassdragsregulering som blant annet skal samle informasjon om revisjoner av konsesjonsvilkår og øvrige vassdragsreguleringer som påvirker lakse- og sjøaurestammene, samle erfaringer og eksempler på hvordan rettighetshaverne kan jobbe for å vinne fram med tiltak som forbedrer leveområdene for laks og sjøaure i regulerte vassdrag og bistå elveeierlag i aktuelle vassdragsreguleringssaker.
- f. Utbedring av fisketrapper. Norges 450 laksetrapper har økt den totale lakseførende strekning med 3700 kilometer. Kun halvparten av fisketrappene fungerer tilfredsstillende. Det ligger et stort potensial for å øke produksjonen av laks og sjøaure ved å utbedre fisketrapper som fungerer dårlig og ved å bygge nye fisketrapper. Norske Lakseelver skal jobbe for å fremme restaurering og bygging av nye fisketrapper.
- g. Oppløse av laksenotretter. Oppløse av laksenotretter vil bidra til at mengden villaks i elvene øker og gjøre laksestammene mer robuste i forhold til ytre påvirkning som f. eks. rømt oppdrettslaks. Norske Lakseelver skal være en støttespiller for å få i gang oppløse av laksenotretter når dette er ønsket av de lokale elveeierlagene.
- h. Kultivering. Produksjonen av laks og inntektene av laksefiske kan økes i mange vassdrag gjennom fornuftig kultivering. Denne aktiviteten blir imidlertid til dels møtt med skepsis fra myndighetene. Norske lakseelver skal derfor arbeide for større forståelse og aksept fra myndighetene i forhold til en biologisk forsvarlig kultivering.

5. Lokal forvaltning og organisering

Grunneierrett og fiskerett er utsatt for angrep fra ulike grupper i samfunnet. Norske Lakseelver skal arbeide for å styrke rettighetshavernes råderett og forvaltning av fiskestammene i lakseførende vassdrag. Norske Lakseelver mener at juridisk og økonomisk forpliktende organisering av fiskerettshaverne i vassdragsvise elveeierlag og lokal forvaltning i henhold til egne driftsplaner er avgjørende for å oppnå dette.

Norske Lakseelver skal arbeide for at § 25 i lov om laksefisk og innlandsfisk endres slik at det blir obligatorisk for fiskerettshavere i lakseførende vassdrag å organisere seg i ett lag som dekker hele den lakseførende strekning. Kravet om obligatorisk organiseringen omfatter følgende områder:

- Fiskeregler innenfor rammer fastsatt av det offentlige
- Nødvendig oppsyn knyttet til fiske
- Informasjon om fiske og fiskeregler
- Smittevern
- Fangststatistikk og rapportering
- Kultiveringstiltak
- Overvåkning av bestandene
- Fordeling av utgifter knyttet til punktene ovenfor

Det må åpnes for unntak fra hovedkravet om obligatorisk organisering i små vassdrag, f. eks. i elver hvor det årlig fanges færre enn 100 laks, og ved andre særskilte forhold.

Bakgrunnen for dette er en erkjennelse av at rettighetshaverne ikke vil lykkes med å ta over lakseforvaltningen uten at alle rettighetshavere er organisert i et forpliktende organ for hele den lakseførende delen av hvert enkelt vassdrag. Dette bekreftes av den senere tids økning av antall saker hvor rettighetshavere og elveeierlag ber Jordskifteretten om å lage bruksordning for sine laksevasdrag.

Norske Lakseelver skal fortsatt være en drivkraft og en kunnskapsformidler for driftsplanbasert lokal forvaltning, herunder bedre organisering og drift av vassdragene.

6. Næringsutvikling

Norske Lakseelver skal arbeide for at tilrettelagt sportsfiske i laksevasdrag blir en viktig og akseptert næring. Å bedre de økonomiske og juridiske rammevilkårene, slik at rettighetshaverne gis rom til å utvikle og drive næring basert på bærekraftig bruk av fiskeressursene, er en prioritert oppgave. Herunder skal Norske Lakseelver:

- a. Arbeide for at det ved tildelinger av midler fra det offentlige, ikke stilles vilkår om allmennhetens adgang til laksefiske, som hindrer næringsutvikling med tilrettelagt sportsfiske.
- b. Samarbeide med Innovasjon Norge og aktuelle aktører om å utvikle bransjen og markedsføre laksefiske
- c. Lage kursopplegg og arrangere kurs
- d. Lage strategi for fisketurisme i laksevasdrag
- e. Samarbeide med andre organisasjoner (Norges Bondelag, Norges Grunneigar- og Sjølaksefiskarlag, Norsk Bygdeturisme og Gardsmat og Norges Skogeierforbund) når dette er hensiktsmessig.
- f. Bistå i å få i gang ordninger for oppleie av laksenotretter når dette er ønsket av de lokale elveeierlagene. Oppleie av laksenotretter vil bidra til å øke elvenes attraksjonsverdi og gi grunnlag for å utvide fiskesesongen.

7. Kontakt og samarbeid med myndigheter, politikere og andre interesseorganisasjoner

For å få gjennomslag for organisasjonens politikk skal Norske Lakseelver, så vel lokalt som sentralt, fremme næringas interesser overfor myndigheter, politikere og andre samfunnsinteresser. I saker hvor Norske Lakseelver har sammenfallende interesser med andre

organisasjoner, skal det søkes samarbeid for å oppnå større gjennomslagskraft. Herunder skal Norske Lakseelver, såfremt det er hensiktsmessig for organisasjonen og vår sak, søke samarbeid med Norges Bondelag, Noregs Grunneigar og Sjølaksefiskarlag, Norges Skogeierforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund og miljøorganisasjoner.

Norske Lakseelver skal delta som NGO (None Government Organization) i den internasjonale villakskonvensjonen NASCO - North Atlantic Salmon Conservation Organization, og samarbeide med organisasjoner i andre land som har atlantisk villaks, når dette er formålstjenlig.

Av de ovenfor nevnte saker i arbeidsplanen skal Norske Lakseelver ha ekstra fokus på bekjempelse av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*, bekjempelse av lakselus, rømt oppdrettslaks, organisering og næringsutvikling.